

3. “Ruling of the Supreme Court” dated of December 18, 2018, case no. 806/1364/18, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78668776>.
4. “Ruling of the Supreme Court” dated of December 13, 2018, case no. 822/2154/18, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78565673>.
5. Case “Ryabykh v. Russia” : decision of the European Court of Human Rights no. 52854/99, §§ 52, 62, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61261>.
6. Case “Gorzelik and Others v. Poland” : decision of the European Court of Human Rights no. 44158/98, § 65, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61637>.
7. Case “Ștefănică and Others v. Romania” : decision of the European Court of Human Rights no. 38155/02, §§ 36–37, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-101491>.
8. Case “Tudor Tudor v. Romania” : decision of the European Court of Human Rights no. 21911/03, §§ 29–30, available at : <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-91885>.
9. Skiena, S. (2011), *Algoritmy. Rukovodstvo po razrabotke* [The Algorithm Design Manual], 2nd ed., transl. from English, St. Petersburg : BHV-Peterburg.
10. “Constitution of Ukraine” : Law of Ukraine dated of June 28, 1996 no. 254к/96-ВР, *Ofitsiyni Visnyk Ukrainy*, 2010, no. 72/1, Special Issue, p. 15, art. 2598.
11. “Ruling of the Supreme Court” dated of July 11, 2018, case no. 766/17790/17, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75260212>.
12. “Ruling of the Supreme Court” dated of August 10, 2018, case no. 825/1493/18, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75850472>.
13. “Ruling of the Supreme Court” dated of August 17, 2018, case no. 825/1363/18, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/76003826>.
14. “Ruling of the Supreme Court” dated of August 10, 2018, case no. 805/4263/17-a, available at : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75832428>.

УДК 342.951:351.82

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-4-06>

Принципи європейського адміністративного права як принципи адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю в Україні

Бевз С.І.

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
проспект Перемоги, 37, м. Київ, Україна
bevzsvetlana@ukr.net*

Ключові слова:

*принципи,
європейського
адміністративного
Конституція,
адміністративно-правового
регулювання.*

*принципи
права,
принципи*

З’ясовано значення та можливість застосування принципів європейського адміністративного права для адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю. Розглянуто розуміння принципів в цілому та наведені принципи європейського адміністративного права, які були виокремлені Юргеном Шварце. Проведено співставлення відповідних принципів з положеннями Конституції України, на підставі чого зроблені окремі висновки.

Надійшло до редколегії:

07.12.2018

Прийнято до друку: 18.02.2019

Principles of the european administrative law as principles of administrative legal regulation of state state management of economic activity in Ukraine

Bevz S.I.

National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute",

Peremohy prospect, 37, Kyiv, Ukraine

bevzsvetlana@ukr.net

Key words:

principles, principles of European administrative law, Constitution, principles of administrative-legal regulation

This article investigates the role and the possibility of applying the principles of European administrative law for the administrative legal regulation of state management of economic activity. It was stated that implementation of the programs and reforms specified in the Strategy for Sustainable Development "Ukraine 2020" shall target also such a field as state management of economic activity, which is governed primarily by administrative law. Establishing of the principles of administrative legal regulation is impossible without due consideration of the involvement of Ukraine into the European integration processes, as well as without adaptation of Ukrainian legislation to the EU legislation. The author examines the concept of principles in general, and emphasizes that principles shall constitute the basis of any activity, primarily, of its regulation. They should become the foundation that enables achievement of the regulatory purposes and execution of tasks across the board. The principles of European administrative law as they were highlighted by Jürgen Schwarze: principle of legality; possibility of revocation (or recall) of illegal administrative act; principle of non-discrimination; legal certainty; right to defence; principle of proportionality; principle of respect for fundamental human and civil rights; principle of subsidiarity; principle of proper administration; principle of transparency, principle of application, principle of direct action became the basis for analysis conducted in this article. The author emphasized that branches of law should be based on the ideas, principles, which result from the rules and provisions of the Basic Law of our state, the Constitution of Ukraine. Therefore, our reflections on the implementation of the principles of European administrative law cover the comparison of the principles of European administrative law with the provisions of the Constitution of Ukraine, which made the reasons for some conclusions. Particularly, it was emphasized that the provisions of the Constitution of Ukraine do not reflect the following principles: principle of proportionality; principle of subsidiarity; principle of proper administration. The principle of transparency is partially reflected. Therefore, it was concluded that suggested principles of European administrative law, which have "appropriate objectification" in the provisions of the Constitution of Ukraine, shall be defined as the basic (general) principles of administrative law and, thus, of the administrative legal regulation of state management of economic activity.

Визначення у 2007 році у Концепції вдосконалення державного регулювання господарської діяльності проблем розвитку господарської діяльності, пріоритетних напрямів вдосконалення державного регулювання господарської діяльності, основних шляхів та порядку їх реалізації не призвело до очікуваних результатів – повною мірою забезпечити підвищення ефективності державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, всебічне додержання законних прав громадян на підприємницьку діяльність, підвищення ролі малих та середніх підприємств та сталий розвиток національної економіки [1].

Дерегуляція та розвиток підприємництва, програма розвитку малого та середнього бізнесу визначені серед програм розвитку держави за вектором розвитку в Стратегії сталого розвитку «Україна-2020»[2]. За цим же вектором передбачена реформа державної служби та оптимізація системи державних органів. В цей же час за вектором відповідальності передбачається реалізація децентралізації та реформа державного управління. При цьому, реалізація зазначених вище програм та реформ має одночасно зачепити таку сферу як державне управління господарською діяльністю.

Відносини в економічній сфері регулюються нормами багатьох галузей права, однак тільки адміністративне право правовими засобами впорядковує певну частину економічних відносин, надаючи їм організаційного змісту [3, с. 385], який необхідний для створення і ефективного функціонування такої системи, як господарська діяльність. Тому саме адміністративно-правове регулювання державного управління господарською діяльністю має зазнати реформування. Проте, перш ніж здійснювати відповідні зміни доцільно з'ясувати основи, які мають бути фундаментом для «нового» адміністративно-правового регулювання певних відносин, – принципи такого регулювання.

Визначення принципів адміністративно-правового регулювання не може відбуватися без врахування процесів євроінтеграції нашої держави, адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Необхідність врахування європейського досвіду адміністративно-правового регулювання суспільних відносин була зумовлена ще Концепцією адміністративної реформи в Україні [4], метою якої встановлено «поетапне створення такої системи державного управління, що забезпечить становлення України як високорозвинутої, правової, цивілізованої європейської держави з високим рівнем життя..., дозволить їй стати впливовим чинником у світі та Європі». Проте в Стратегії реформування державного управління України на 2016-2020 роки [5] знову ж констатується: «Система державного управління в Україні не відповідає потребам країни у проведенні комплексних реформ у різних сферах державної політики та її європейському вибору, а також європейським стандартам належного управління державою». Зазначені положення актуалізували питання європейського адміністративного права, особливо його принципів.

Принципи європейського адміністративного права були предметом дослідження таких українських вчених, як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, К.В. Бережна, В.К. Колпаков, А.А. Пухтецька, Ю.Л. Юринець, які звертають увагу, зокрема, на необхідність імплементації європейських принципів адміністративного права, що мають бути визнані стандартами відповідної галузі. Це, в свою чергу, матиме наслідком перебудову адміністративного права та адміністративного законодавства зокрема. Проте в роботах науковців не розглядалося таке питання як можливість визначення відповідних принципів принципами адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю в Україні.

Метою даної статті є проаналізувати підстави визнання

принципів європейського адміністративного права принципами адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю в Україні.

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови принцип визначається як: 1) основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку тощо; 2) особливість, покладена в основу створення або здійснення чогось, спосіб здійснення або створення чогось [6, с. 1125]. В Юридичній енциклопедії під терміном «принцип» розуміють основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення теорії, вчення, науки, системи внутрішнього і міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації [7, с. 110]. При характеристиці принципу зазвичай звертається увага на те, що він, по-перше, представляє собою ідею, положення, вимогу, і, по-друге, він є не простим положенням (ідеєю, вимогою), а основним, основоположним, засадничим, фундаментальним, вихідним, загальним, керівним, відправним, провідним, чільним [8, с. 40]. Отже, саме принципи – це те, що має бути в основі будь-якої діяльності, насамперед її регулювання. Вони мають бути тим фундаментом, який має зумовити досягнення мети регулювання та виконання поставлених завдань за всіма напрямками. При цьому, необхідно враховувати, що «Принципи права не просто визначають зміст права та спрямованість правового регулювання, а й їхню людиноцентричну природу. Вони є своєрідним індикатором права, оскільки задають формат, який дозволяє праву виконувати своє призначення в суспільстві – створювати умови для нормальної життєдіяльності людей, бути антиподом свавілля і беззаконня, забезпечувати рух суспільства до свободи і соціального прогресу [9, с. 68].

Як зазначається в Загальнодержавній програмі адаптації

законодавства України до законодавства Європейського Союзу [10] метою такої адаптації є досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього. Серед вимог, які ЄС висуває до кандидатів на вступ, впровадження в національне адміністративне законодавство основних принципів європейського адміністративного права посідає центральне місце [11, с. 87].

Проте, «вітчизняною наукою адміністративного права та правотворчою і правозастосовчою практикою органів виконавчої влади і місцевого самоврядування в Україні до цього часу належним чином не імplementовані європейські принципи адміністративного права, запровадження яких має сприяти підвищенню стабільності їх діяльності. Проведення адміністративної реформи в Україні має базуватися на основних принципах та стандартах провідних демократичних країн Європи [12, с. 176]» Наведене твердження актуальне і сьогодні.

В європейській юридичній літературі виокремлення принципів європейського адміністративного права було зроблено Юргеном Шварце наприкінці ХХ століття. Зокрема, найбільш відомою стала його праця „*Europaisches Verwaltungsrecht*“ (з нім. – “Європейське адміністративне право”), 1988 р.. До них було віднесено: принцип законності; можливість скасування (або відкликання) незаконного адміністративного акта; принцип недискримінації; юридична визначеність; право на захист; принцип пропорційності; принцип поваги до фундаментальних прав людини та громадянина; принцип субсидіарності; принцип належної адміністрації; принцип прозорості; принцип застосування, принцип прямої дії [13, с. 79].

Варто звернути увагу, що за певних умов принципи можуть використовуватися як джерела правового регулювання. В той же час адаптація

законодавства України до законодавства ЄС зовсім не означає поглинання одного іншим. Це має бути процес зближення з врахуванням національних особливостей, що впливають на правове регулювання.

Як відомо, на території України обов'язковими є ті міжнародні акти, які є міжнародними договорами та згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Однією з підстав для відмови в наданні такої згоди є невідповідність Конституції України [14].

Правове регулювання в Україні, в тому числі адміністративно-правове, має на сучасному етапі своїм фундаментом Конституцію України як Основний Закон держави. Кожна галузь українського законодавства має базуватися на положеннях Конституції України. Аналогічно, і галузі права у своїй основі повинні мати ідеї, засади, які впливають з норм та положень Основного Закону

нашої держави. Тому, розмірковуючи про імплементацію принципів європейського адміністративного права, вважаємо за доцільне співставити їх з положеннями Конституції України. Не вдаючись в межах даної статті у з'ясування сутності кожного з наведених принципів європейського адміністративного права, використовуватимемо коротку характеристику кожного з них, наведену в дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук Пухтецької А. А. «Європейські принципи адміністративного права та їх запровадження в законодавстві України» [12, с. 20-22].

Вважаємо, що більшість з визначених вище принципів європейського адміністративного права знайшли своє втілення в положеннях Конституції.

Таблиця 1. Співставлення принципів європейського адміністративного права, їх сутності та положень Конституції України

<i>Принципи європейського адміністративного права</i>	<i>З дисертації Пухтецької А.А.</i>	<i>Положення Конституції України</i>
принцип законності	запозичений з французького права у класичному розумінні поняття верховенства права, відповідно до якого визнається зв'язаність адміністрації (виконавчої гілки влади) законом	В Україні визнається і діє принцип верховенства права (ст. 8) Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (ст. 6). Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (ст. 8).
юридична визначеність	один з основних принципів, відповідно до якого усі суб'єкти права повинні керуватися у своїх діях правовими приписами (нормами). Спеціальними випадками застосування цього принципу є захист законних очікувань, заборона зворотної дії норм, що встановлюють	Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (ст. 6). Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або

	покарання, вимога до держави, установ та організацій діяти добросовісно та з повагою до наданих прав і т. ін.	скасовують відповідальність особи. Ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення (ст. 58).
принцип недискримінації	подібні справи не будуть розглядатися по-різному, окрім випадків, коли наявні об'єктивно обумовлені обставини для такої диференціації	Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (ст. 24). Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом (ст. 13).
можливість скасування (або відкликання) незаконного адміністративного акта	відповідність цього принципу вимогам неприпустимості негативного впливу на права громадян	Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ст. 55)
право на захист	запозичений з французької мови термін, який означає право на захист, а також несе змістовне навантаження концепцій природної справедливості (англ. – <i>natural justice</i>), чесності (англ. – <i>fairness</i>), та, відповідно, американської концепції належної юридичної процедури (англ. – <i>due process</i>)	Права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань (ст. 55).
принцип пропорційності	запозичений з німецької концепції <i>Verhältnismässigkeit</i> , відповідно до якої у реалізації повноважень установ та організацій мають використовуватися такі засоби, які відповідають цілям отримання відповідного результату, та які не повинні виходити за межі необхідного для досягнення поставленого завдання (мети)	
принцип поваги	відповідно до положень Конвенції про захист прав людини та	Права і свободи людини є невідчужуваними та

до фундаментальних прав людини та громадянина	основоположних свобод та їх тлумачення ЄСПЛ, а також ustalених конституційних традицій країн-членів ЄС, положень права ЄС в цілому (включаючи проект Конституції ЄС)	непорушними (ст. 21). Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (ст. 22). Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей (ст. 68)
принцип субсидіарності	рішення повинні прийматися на найнижчих рівнях організації, забезпечувати ефективність запропонованих заходів, що, в свою чергу призводить до деволуції (передачі) владних повноважень в середині ЄС з наднаціонального на національний рівень;	
принцип належної адміністрації	часто перекладається укр. мовою як принцип належного адміністрування, містить у собі поєднання вимог щодо справедливого розгляду та використання найкращого досвіду (методів) в діяльності адміністрації, а також запровадження інституту омбудсмана для розгляду скарг про факти неналежної діяльності адміністрації (англ. – <i>maladministration</i>), що мали місце у діяльності установ та організацій ЄС	
принцип прозорості	розвинувся під впливом Скандинавських принципів належного урядування. У європейському праві переважно вживається щодо доступу до офіційних документів, що містять у собі прийняті рішення	Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом (ст. 57).
принцип застосування	полягає у тому, що пряме застосування положень права ЄС безпосередньо встановлює права та обов'язки для тих, кого воно стосується, без потреби інкорпорації у будь-якій формі або імплементації норм у	Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується (ст. 8)

	національний правопорядок;	
принцип прямої дії	проявляється у здатності норми права ЄС надавати права приватним особам, що, в свою чергу, підлягає захисту у національних судах (проти їх власної держави або національних органів державного управління	Норми Конституції України є нормами прямої дії (ст. 8)

Якщо спроектувати ці принципи на площину адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю в Україні, варто звернути увагу на таке.

Як будь-яка діяльність державних органів, так і державне управління господарською діяльністю має відповідати принципам, закріпленим в Конституції України. Зокрема два останні принципи права ЄС – принципи застосування та прямої дії – стосуються норм Конституції України, оскільки Україна поки що не є членом ЄС. Крім того, стаття 8 Основного Закону Української держави закріплює визнання принципу верховенства права, а стаття 6 – передбачає можливість здійснення повноважень державної влади у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України.

У новітніх наукових, навчальних джерелах з адміністративного права все більше уваги приділяється принципу верховенства права як засадничому принципу сучасного адміністративного права [3, с. 51]. Цей принцип став предметом дослідження, за результатами якого підготовлені окремі монографії, зокрема, монографія «Верховенство права» Головатого С.П. [15], колективна монографія «Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві» [16], монографія Гапотія В.Д. «Верховенство права: сучасні наукові концепції» [17]. В.Б. Авер'янов вказував, що принцип верховенства права вимагає, щоб взаємовідносини між особою та органами виконавчої влади були максимально зорієнтовані на ефективне забезпечення

реалізації прав і свобод людини та громадянина [18, с. 33]. У свою чергу, А. Пухтецька, зазначала, що принцип верховенства права є фундаментальним принципом, а принцип законності – спеціальний, який подекуди має конституційне закріплення [19, с. 47]. Тому принцип законності європейського адміністративного права має тлумачитися в контексті принципу верховенства права.

Реалізовані кроки на шляху реформування правової системи України дозволяють стверджувати, що в сучасному праворозумінні та правозастосуванні утверджується принцип саме верховенства права. Принцип законності набуває характеру додаткового принципу, який має відповідати принципу верховенства права. Принцип верховенства права за своїм змістом являє собою поєднання низки критеріїв (вимог), які хоча і різняться за своєю формою нормативно-правового опосередкування у національному законодавстві, але покликані забезпечувати примат прав і свобод, законних інтересів людини і громадянина у суспільстві, зокрема у взаємостосунках з органами публічної влади всіх рівнів, забезпечення рівності усіх об'єктів права перед законом, верховенства закону в системі актів законодавства країни, передбачуваність законів та дій органів державної влади, та низки інших принципів (засад), що визнані істотними елементами дотримання принципу верховенства права у рішеннях Європейського суду з прав людини тощо [20, с. 68-69]. Таким чином, принцип верховенства права є

серцевиною принципів адміністративного, в тому числі європейського, права, дотримання якого зумовлює виконання і інших принципів відповідної галузі.

Як бачимо, в положеннях Конституції України не знайшли свого відображення такі принципи, як: пропорційності; субсидіарності; належної адміністрації. Частково відображений принцип прозорості.

Вважаємо, що принципи субсидіарності та належної адміністрації в тлумаченні принципів європейського адміністративного права є характерними за наявності наднаціонального правового регулювання і до набуття Україною членства в ЄС їх імплементація буде недоцільною. При цьому враховуючи принцип юридичної визначеності, надзвичайно актуальним є закріплення принципу пропорційності, оскільки визначені нормативно-правовими актами повноваження державних органів мають застосовуватися ними лише в тій частині, яка є необхідною для досягнення відповідної мети. Наявність такого принципу сприятиме визначенню меж втручання державних органів в діяльність осіб приватного права.

На нашу думку, доцільним є також зняти обмеження з реалізації принципу прозорості, яке полягає у доведенні до відома населення лише тих законів і

нормативно-правових актів, що визначають права і обов'язки громадян. Нормотворча діяльність є одним з проявів влади. Оскільки єдиним джерелом влади в Україні, відповідно до ст.5 Конституції, є народ, то до його відома мають бути доведені усі нормативно-правові акти, насамперед закони, за винятками, встановленими законом. Такі винятки можуть стосуватися лише тих законів, інших нормативно-правових актів, в яких міститься інформація з обмеженим доступом.

Зважаючи на вищевикладене та враховуючи те, що сучасне розуміння європейських принципів адміністративного права визнає за ними статус європейських стандартів адміністративного права [21, с. 5-6], можемо зробити висновок, що Конституція України має бути визнана фундаментом для імплементації принципів європейського адміністративного права. Вважаємо, що запропоновані принципи європейського адміністративного права, які знайшли «відповідне втілення» в нормах Конституції України, мають бути визначені як основні (загальні) принципи адміністративного права і, таким чином, адміністративно-правового регулювання державного управління господарською діяльністю.

Література

1. Про Концепцію вдосконалення державного регулювання господарської діяльності : Указ Президента України від 03.09.2007 р. № 816/2007. *Офіційний вісник України*. 2007. № 66. Ст. 2549.
2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 4. Ст. 67.
3. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
4. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 943.
5. Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки : схвал. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.06.2016 р. № 474-р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 55. Ст. 1919.

6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
7. Волошин Ю. О. Принцип. *Юридична енциклопедія* : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 5 : П-С. 2003. С. 110.
8. Погребняк С. П. Основоволожні принципи права : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2009. 433 с.
9. Загальна теорія права : підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваїте, 2015. 392 с.
10. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : затв. Законом України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
11. Бережна К. В. Особливості імплементації європейського принципу правової стабільності в національне адміністративне законодавство. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція*. 2015. № 17. Том 1. С. 87-90.
12. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права та їх запровадження в законодавстві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2009. 214 с.
13. Пухтецька А. А. Поняття та принципи європейського адміністративного права. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2012. Том 129. С. 78-81.
14. Конституція України : чинне законодавство станом на 01 вересня 2018р. : Офіц. текст. Київ : Алерта, 2018. 80 с.
15. Головатий С. П. Верховенство права : моногр. : у 3 кн. Київ : Фенікс, 2006. Кн. 1 : Верховенство права : від ідеї до доктрини. 624 с.
16. Принцип верховенства права : проблеми теорії та практики : у двох книгах / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка ; [ред. кол. : Ю. С. Шемшученко (голова)]. Книга друга : Принцип верховенства права у діяльності держави та в адміністративному праві / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ : Конус-Ю, 2008. 314 с.
17. Гапотій В. Д. Верховенство права : сучасні наукові концепції : монографія. Мелітополь : Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2016. 194 с. URL : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1899/1/1.%20Верховенство%20права.pdf> (дата звернення : 30.01.2019)
18. Авер'янов В. Б. Обновление административно-правовой доктрины на основе принципа верховенства права. *Правоведение*. 2007. № 1. С. 31-42.
19. Пухтецька А. Еволюція доктринального тлумачення принципу верховенства права : від зарубіжної доктрини до вітчизняного праворозуміння. *Юридичний журнал*. 2007. № 4. С. 47-51.
20. Демократичні засади державного управління та адміністративне право : монографія / кол. авт. : Шемшученко Ю. С., Авер'янов В. Б., Андрійно О. Ф., Кресіна І. О., Нагребельний В. П. та ін. ; за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Видавництво «Юридична думка», 2010. 496 с.
21. Колпаков В. К. Європейські стандарти адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3 (9). С. 5-18.

References

1. “On the Concept of Improving State Management of Economic Activity”: the Decree of the President of Ukraine dated 03.09.2007 No 816/2007, *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2007, no. 66, art. 2549.
2. “Strategy for Sustainable Development “Ukraine 2020” ”: the Decree of the President of Ukraine dated 12.01.2015 No 5/2015, *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2015, no. 4, art. 67.
3. Kolomoiets, T. O. (2011), *Administratyvne pravo Ukrainy* [Administrative Law of Ukraine]. «Yurinkom Inter», Kyiv, Ukraine
4. “On Measures to Implement the Concept of Administrative Reform in Ukraine” : the Decree of the President of Ukraine dated 22.07.1998 No 810/98, *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 1999, no. 21, art. 943.
5. “Strategy of Public Administration Reform in Ukraine for 2016-2020” : approved by the Ordinance of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 24.06.2016 No 474-p., *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 2016, no. 55, art. 1919.
6. Busel, V. T. (2005), *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], VTF «Perun», Kyiv, Irpin, Ukraine
7. Voloshyn, Yu. O. (2003), *Pryntsyp. Yurydychna entsyklopediia* [Principle. Legal Encyclopedia], «Ukr. entsykl.», Kyiv, Ukraine.
8. Pohrebniak, S. P. (2009), “Fundamental principles of law”, Thesis abstract for Doct. Sc. (Jurisprudence), 12.00.01, Kharkiv, Ukraine.
9. Koziubry, M. I. (2015), *Zahalna teoriia prava* [General theory of law] Vaite, Kyiv, Ukraine.
10. “National Programme for Adaptation of the Legislation of Ukraine to the Legislation of the European Union” : approved by the Law of Ukraine 18.03.2004 No 1629-IV, *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2004, no. 29, art. 367.
11. Berezhna, K. V. (2015), “Features of the implementation of the European principle of legal stability in the national administrative legislation”, *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. : Yurydsprudentsiia*, no. 17, Vol. 1, pp.87–90.
12. Pukhtetska, A. A. (2009), “European principles of administrative law and their implementation in the legislation of Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Kyiv, Ukraine.
13. Pukhtetska, A. A. (2012), “The definition and principles of European administrative law”, *Naukovi zapysky NaUKMA. Yurydychni nauky*, Vol. 129, pp. 78–81.
14. (2018), *Konstytutsiia Ukrainy : chynne zakonodavstvo* [Конституція України : чинне законодавство станом на 01 вересня 2018р. : Офіц. текст], Alerta, Kyiv, Ukraine.
15. Holovatyi, S. P. (2006), *Verkhovenstvo prava* [Supreme of law], «Feniks», Kyiv, Ukraine.
16. Shemshuchenko, Yu. S. and Averianov, V. B. (2008), *Pryntsyp verkhovnstva prava : problemy teorii ta praktyky* [Principle of law’s supreme : theory and practice problems], «Konus-Yu», Kyiv, Ukraine.
17. Hapotii, V. D. (2016), *Verkhovenstvo prava : suchasni naukovi kontseptsii* [Supreme of law : modern science concepts], Melitopolskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho, Melitopol, Ukraine, available at : <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1899/1/1.%20Verkhovenstvo%20prava.pdf> (access January 30, 2019).

18. Averianov, V. B. (2007), "Upgrading the administrative legal doctrine based on the supreme of law principle", *Pravovedenye*, Vol. 1, pp. 31–42.
19. Pukhtetska, A. (2007), "Evolution of doctrinal interpretation of the supreme of law principle : from foreign doctrine to domestic legal thinking", *Yurydychnyi zhurnal*, Vol. 4, pp. 47–51.
20. Shemshuchenko, Yu. S., Averianov, V. B., Andriino, O. F., Kresina, I. O., Nahrebelnyi, V. P. et al. (2010), *Demokratychni zasady derzhavnoho upravlinnia ta administratyvne pravo* [Democratic basics of state menegment and sdministrative law], «Iurydychna dumka», Kyiv : Ukraine.
21. Kolpakov, V. K. (2014), "European standards of administrative law", *Administratyvne pravo i protses*, no. 3 (9), pp. 5–18.

УДК 342.9:347.2

DOI <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-4-07>

Поняття адміністративно-правового механізму публічного адміністрування охорони права власності в Україні

Сукманова О.В.

Науково-дослідний інститут публічного права, вул. Георгія Кірпи, 2А, Київ, Україна

Ключові слова:

адміністративно-правова охорона, механізм, право власності, правовідносини, принципи права, публічне адміністрування.

У статті визначено поняття адміністративно-правовий механізм публічного адміністрування охорони права власності в Україні як внутрішньої будови публічного адміністрування, що являє собою цілісну сукупність спеціальних адміністративно-правових інструментів та публічних процедур, які знаходяться в логічному взаємозв'язку та є засобами, за допомогою яких суб'єкти публічного адміністрування здійснюють охорону права власності, захищають права, свободи та законні інтереси осіб, тобто досягають логічні результати публічного адміністрування в цілому.

*Надійшло до редколегії:
14.12.2018*

Прийнято до друку: 18.02.2019

Concept of administrative and legal mechanism of public administration of protection the rights of property in Ukraine

Sukmanova O.V.

The Institute of Public Law, str. Heorhiia Kirpy, 2A, Kyiv, Ukraine

Key words:

administrative law protection, mechanism, property rights, legal relations, principles of law, public administration.

The article states that the complexity of determining the essence and structure of the mechanism of public administration consists in the absence of a unified approach to the interpretation of such generic category. In connection with this, the process of formation of public administration in Ukraine should be consistent with progressive world trends, expressed in the necessity of development and deepening of publicity in the system of exercising power. It is revealed that management mechanisms are a category of management that includes management objectives, elements of the object and their relationships,